

Aastalõpp hea – kõik hea

■ Detsember oli igati normikohane – oli lund, peaaegu et pakastki, jõulud valged.

Seega, mis sa hing veel igat-
sed! Aga nagu alati ilma pu-
hul, pole see “normaalne” su-
gugi võrdne “tavapärase” ega
“harilikuga”.

Soe keskpaik

Igal aastal, igal kuul on oma isi-
kupära. Näiteks äsjase jõulu-
kuu esimene kolmandik Tartu-
maal oli veidi külmem keskmis-
est, teine seevastu 4° soojem,
kuu lõpp jälle külmem. Kokku-
võttes aga päris normiläheda-
ne. Sama lugu oli ka sademete-
ga: detsembri algus ja lõpp kui-
vemad, keskpaik sajusem, ent
kokku saadi täpselt keskmine
taevase vee hulk – 43 mm.

Kõhedust tekitasid muidugi
inglaste varasemad ennustu-
sed külma talve tulekust (muid-
e, neil oligi detsember kau-
nis külmem). Meedia võimendas
nende prognoosi üle – hoiatati
viimaste aastate külmima tal-
ve eest. Viimane aastakümme
oli aga teatavasti väga soe.

Eestis on aastasadu pakas-
eks peetud vähemalt 25° kül-
ma – siis jäid ka väikesed lin-
nalapsed koolist koju. Nüüd

võis lehest lugeda, et “suusa-
tajad võistlesid Haanjas küm-
nekraadises pakases”! Ajad
muutuvad ja meie koos nen-
dega, nenditi juba antiikajal.

Tavapäraselt oli jõulukuu
soe mere ääres (Vilsandil oli
kuu keskmine õhutempera-
tuur +0,8°, külmapoolusel Jõ-
geval aga jahedam (-4,3°). Vi-
imases paigas mõõdeti 27. det-
sembril kuu kõige madala-
maks temperatuuriks -18,7°.

Terve riigi keskmiseks tem-
peratuuriks arvutati EMHI
-3,1°, mis on 0,2° võrra kõrgem
normist. Meenu tagem, et mit-
te väga ammu, 1978. aastal, oli
jõulukuu siberlikult pakaseli-
ne: keskmine õhutemperatuur
oli tollal -10,7°. Aasta eelviim-
asel päeval langes Narvas pii-
ritus kraadiklaasis isegi 42,6
miinus pügalani!

Sademeid lume, lörtsi ja
vihmana tuli Eestis keskmis-
elt 41 mm, mis teeb normist
81%. Riigi idäär oli kontrast-
ne: Narva-Jõesuus 59, Võrus
30 mm.

Jõulude ajal oli kõikjal maa
valge, läänes küll pigem valk-
jas, ida pool kaetud aga paari-

kümne sentimeetri paksu-
se kihiga. Seega jäi viimane
must jõul Tartumaal 14 aas-
ta taha, neli aastat viiest on ol-
nud rõõmsalt valged. (Inglased
on Londonis näinud viimase 46
aasta jooksul lumehelbekesi
langemas vaid kuuel korral!)

Aastavahetusel läks pilt nu-
tusemaks nii meie läänes kui
idas. Viimased päevad olid
tuulised, sadas lörtsi, lund, nii
tavalist kui jäävihma – kõik
see tegi teed-tänavad tattlibe-
daks, nagu autojuhivad tavatse-
vad väljenduda.

Jäävihm kujutab endast
väikseid, tavaliselt paari mil-
limeetri suuruseid jääkuuli-
kesi, mis veega täidetud. Maa-
pinnale kukkudes nad puru-
nevad ning muudavad pinna
veelgi libedamaks.

Ilmast mujal...

Jõuluilm oli ka mujal tavapä-
rane: lõunapoolkeral kesksu-
viselt kuum (Austraalias +45°,
Lõuna-Aafrikas +42°), paka-
seline seal, kus jõuluvana või
Ded Moroz pesitsevad (Põh-
ja-Soomes -25°, Siberis -48°).

Jeesukese sünnimaal oli soo-
ja aga 15 kraadi ümber.

Austraalias puhkevad jõulu-
de paiku tulekahjud, sageli sa-
madel põhjustel kui meil jaa-
nipühade ajal. Ainult et seal-
sed põlengud kulgevad pal-
ju hoogsamalt, sest tavaliselt
on sellal põuane ning võsa ja
mets võtavad kergesti tuld.

Atlandi ookeanil keerlesid
detsembris kaks üleplaani-
lormi: Epsilon ja Zeta. (Ametlik
orkaanihooaeg lõppes novemb-
ris). Seega kogunes suurorme
lõppenud aastal kokku rekordi-
liselt 27 – igati hea tulemus.

...ja muiste

1905. aasta jõulukuu oli Tar-
tus päris soe (-2,7°) ja kuiv (29
mm). Maa sai lume 17., Emajõ-
gi jää 20. kuupäeval.

Postimehele anti teada:

Krimmist. Meie siin ei ram-
muta oma põldu mitte sõnni-
kuga – sõnnikuga maa kardab
rohkem kuiva, kui sõnniku-
ta. Kõlvatumad maad ei kün-
ta ülepää. Rammutamise eest
kannab lõunarannas põletav
päikene hoolt.

Kõpust. Parun Krüdener kõ-
neles “maade torutamisesest”.
Torudeks ärgu võetagu mit-
te uusi, vaid neid, mis um-
bes aasta aegu seisnud. Sel-
lest tunneme, et nad vastupi-
davad on. Kes korra sellega

proovi teinud, ei jätvat enne
järele, kuni kõik põllud kui-
vaks lastud! Veelaskmist hei-
namaal on aga kõige parem
sügisel teha.